

สรุปผลการถอดบทเรียนจากการดำเนินงานองค์กรคุณธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
ของสำนักเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน) หรือ สทнов.

จากการดำเนินกิจกรรมตามแผนส่งเสริมองค์กรคุณธรรมของสำนักงานเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 พบว่าการดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในทุกมิติของคุณธรรมองค์กร ทั้งด้านวินัย พอเพียง สุจริต จิตอาสา และกตัญญู โดยบุคลากรทุกกลุ่มงาน ให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมในระดับที่เป็นไปตามเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด ส่งผลให้เกิดการปลูกฝังคุณธรรมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม

1. สิ่งที่ได้ดีและควรรักษาไว้

ความสำเร็จที่สำคัญประการแรก คือ การออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักคุณธรรมทั้ง 5 ด้าน และเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตประจำวันและภารกิจการทำงานของบุคลากร ทำให้บุคลากรสามารถเข้าร่วมกิจกรรมและนำไปปฏิบัติได้จริง เช่น กิจกรรมออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมวินัยในการดูแลสุขภาพ กิจกรรมปลูกผักสวนครัวตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมทบทวนนโยบาย Anti-Corruption และ No Gift Policy กิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคม ตลอดจนกิจกรรมส่งเสริมความกตัญญูและการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ซึ่งช่วยให้คุณธรรมไม่เพียงเป็นแนวคิดเชิงนามธรรม แต่ปรากฏเป็นพฤติกรรมที่สามารถปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวันและการทำงาน

อีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องดำรงรักษาไว้ คือ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในทุกระดับ รวมถึงการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากผู้บริหารและหัวหน้างาน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลักดัน ส่งเสริม และเป็นแบบอย่างในการดำเนินกิจกรรม ส่งผลให้บุคลากรเกิดความตระหนัก เห็นความสำคัญ และมีความร่วมมือในการขับเคลื่อนองค์กรคุณธรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ หน่วยงานยังมีจุดแข็งด้านการสื่อสารภายในองค์กร โดยมีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ มีการติดตามผลและรายงานความก้าวหน้าในที่ประชุม รวมถึงเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและสามารถปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละหน่วยงานภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

แม้ว่าการดำเนินงานจะประสบความสำเร็จโดยรวม แต่ยังพบประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะข้อจำกัดด้านการระดมทุนของบุคลากร ซึ่งในบางช่วงเวลาส่งผลต่อโอกาส

ในการเข้าร่วมกิจกรรม จำเป็นต้องมีการกำหนดช่วงเวลาและรูปแบบกิจกรรมที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับภารกิจงานมากขึ้น เพื่อเอื้อให้บุคลากรสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง

นอกจากนี้ ยังพบว่ากิจกรรมหลายด้านจำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารและการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกิจกรรมที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น การประหยัดพลังงาน การคัดแยกขยะ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย Anti-Corruption และ No Gift Policy ซึ่งหากขาดการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ อาจส่งผลให้การรับรู้และการปฏิบัติของบุคลากรลดลงได้

3. ปัจจัยแห่งความสำเร็จและสาเหตุที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี

ผลสำเร็จของการดำเนินงานเกิดจากหลายปัจจัยที่สนับสนุนกันอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการกำหนดแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน มีผู้รับผิดชอบที่แน่นอน และมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้และสามารถแก้ไขปัญหาระหว่างทางได้อย่างเหมาะสม

อีกปัจจัยสำคัญ คือ การเลือกกิจกรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ใช้งบประมาณไม่มาก และเชื่อมโยงกับพฤติกรรมในชีวิตประจำวันของบุคลากร ส่งผลให้บุคลากรรู้สึกว่าเป็นกิจกรรมที่ใกล้ตัวและสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงได้จริง ทั้งในด้านสุขภาพ การใช้ทรัพยากร การทำงาน และการดำรงชีวิตตามหลักคุณธรรม

ในขณะเดียวกัน การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น สะท้อนปัญหา และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรมและพร้อมที่จะร่วมขับเคลื่อนให้กิจกรรมประสบความสำเร็จ ส่งผลให้เกิดพลังความร่วมมือภายในองค์กรและก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

4. แนวทางการพัฒนาในอนาคต

จากบทเรียนที่ได้รับ องค์กรควรพัฒนาการดำเนินงานในระยะต่อไปโดยมุ่งเน้นการวัดผลเชิงพฤติกรรมควบคู่กับการวัดผลการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การวัดการลดการใช้พลังงานในองค์กร การลดปริมาณขยะ การเพิ่มอัตราการออมของบุคลากร หรือการประเมินระดับการรับรู้ด้านคุณธรรมและธรรมาภิบาล เพื่อให้เห็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินกิจกรรม

ควรพัฒนารูปแบบการสื่อสารให้มีความหลากหลายและสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น โดยใช้สื่อดิจิทัล อินโฟกราฟิก วิดีโอสั้น หรือการนำเสนอกรณีตัวอย่างที่ดี (Best Practice) เพื่อกระตุ้นการรับรู้และสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงานภายในองค์กร เพื่อถ่ายทอดแนวปฏิบัติที่ดี และขยายผลความสำเร็จจากหน่วยงานหนึ่งไปสู่อีกหน่วยงานหนึ่ง ตลอดจนเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับร่วม ออกแบบกิจกรรมคุณธรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและลักษณะงานของตนเองมากขึ้น

บทสรุปภาพรวม

การดำเนินงานองค์กรคุณธรรมของ สททว. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สะท้อนให้เห็นว่าการสร้างองค์กรคุณธรรมให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกคน การสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหาร การกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีการทำงานและชีวิตประจำวันของบุคลากร ตลอดจนการสื่อสารและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไม่เพียงทำให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมตามเป้าหมายเท่านั้น แต่ยังช่วยส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม และเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในหลักวินัย พอเพียง สุจริต จิตอาสา และกตัญญูได้อย่างเป็นรูปธรรม

บทเรียนสำคัญที่ได้รับ คือ การสร้างองค์กรคุณธรรมอย่างยั่งยืนต้องยกระดับจาก “การเข้าร่วมกิจกรรม” ไปสู่ “การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กร” โดยบูรณาการคุณธรรมเข้ากับการปฏิบัติงานประจำ การพัฒนาบุคลากร และระบบบริหารองค์กร เพื่อให้คุณธรรมกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการทำงานและค่านิยมร่วมขององค์กรอย่างแท้จริง อันจะนำไปสู่การพัฒนาองค์กรที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และยั่งยืนต่อไปในอนาคต